

Declaració Internacional sobre Salut Mental Juvenil

Una visió, uns principis i un pla d'acció compartits per a la prestació de serveis de salut mental a joves de 12 a 25 anys

Imagina un món on:

- Tots els joves tinguin una vida plena i puguin complir els seus somnis i esperances
- Tots els joves siguin respectats, valorats i ajudats per les seves famílies, amics i comunitats
- Els joves sentin que tenen la capacitat d'exercir el seu dret a participar en les decisions que els afecten
- Els joves amb problemes de salut mental rebin el suport i l'assistència que necessiten, quan i on ho necessitin
- Cap jove amb problemes de salut mental hagi de suportar estigma, prejudicis ni discriminació
- El paper de suport als joves per part de la família i dels amics sigui valorat i estimulat

Objectius per als propers 10 anys

1. Els índexs de suïcidi entre joves de 12 a 25 anys s'hauran reduït un 50% com a mínim durant els pròxims deu anys. Aquest objectiu mínim significa que no acceptem que la mort d'un jove per suïcidi sigui inevitable.
2. Tots els joves seran educats de manera que puguin preservar la seva salut mental. Seran capaços de reconèixer els signes de dificultats de la salut mental i sabran com accedir a ajuda per a la salut mental si ho necessiten.
3. La formació en salut mental juvenil haurà de ser un component estàndard de tots els programes formatius d'atenció sanitària, social i juvenil.
4. Tots els serveis d'atenció primària utilitzaran protocols de valoració i intervenció de salut mental juvenil.
5. Tots els joves i les seves famílies o cuidadors tindran accés a serveis especialitzats de valoració i intervenció de salut mental en espais adequats per als joves.
6. La valoració i la intervenció especialitzades seran accessibles de manera immediata a tots aquells joves que les necessitin amb urgència.
7. Tots els joves de 12 a 25 anys que necessitin intervenció especialitzada gaudiran de continuïtat assistencial en la transició de l'adolescència a l'inici de la fase adulta. Les transicions d'un servei a un altre sempre s'hauran de fer mitjançant una derivació formal i presencial, amb participació del jove, la seva família/cuidadors i cadascun dels serveis involucrats en la seva atenció.
8. Dos anys després d'haver accedit a serveis especialitzats de salut mental, el 90% dels joves podran declarar que participen d'una activitat social, ocupacional o educativa significativa.
9. Tots els serveis de nou desenvolupament especialitzats en salut mental juvenil hauran de presentar evidències de participació juvenil en el procés de planificació i desenvolupament d'aquests serveis.
10. Un mínim del 80% dels joves hauran de poder declarar-se satisfets amb la seva experiència assistencial als serveis de salut mental.
11. Un mínim del 80% de les famílies es declararan satisfetes d'haver-se sentit respectades i incloses com a participants en la seva atenció.

Per què una Declaració Internacional sobre Salut Mental Juvenil?

“Les declaracions internacionals que articulen valors, objectius i normes fonamentals han tingut un paper important en la millora de la qualitat de l'assistència en diverses àrees de la medicina”

(Bertolote & McGorry 2005)

L'Organització Mundial de la Salut (2011) reconeix la salut mental com un dels problemes sanitaris principals que afecten avui dia els joves d'arreu del món. En aquest moment, un de cada quatre joves de 12 a 25 anys està patint un període amb problemes de salut mental, i és probable que tres quartes parts dels adults que pateixen problemes de salut mental hagin desenvolupat aquestes dificultats abans dels 24 anys (Kessler et al. 2005).

La Declaració Internacional sobre Salut Mental Juvenil (2011) articula principis i objectius fonamentals per a la prestació de serveis de salut mental juvenil. L'objectiu de la declaració és influir sobre com pensen i com responen les persones a les necessitats de salut mental dels joves, i s'utilitzarà per recollir suports per desenvolupar arreu del món serveis de salut mental juvenil adients i adequats.

Antecedents de la Declaració

La Declaració Internacional sobre Salut Mental Juvenil es va desenvolupar a partir de la Cimera de Salut Mental Juvenil que es va dur a terme a Killarney (Irlanda), el 19 de maig de 2010. Aquesta cimera va oferir un fòrum on joves, familiars, clínics, investigadors i responsables polítics van poder compartir pràctiques innovadores i recerca en l'àmbit de la salut mental juvenil i debatre el contingut d'aquesta declaració.

Més de 80 persones procedents d'Irlanda, del Regne Unit, d'Austràlia, del Canadà, dels EUA, dels Països Baixos i de Nova Zelanda van participar en el procés, i els seus comentaris i aportacions han establert les bases de la declaració. La declaració inclou un text escrit per un jove irlandès defensor de la salut mental juvenil i, durant la seva redacció, es va comptar amb la col·laboració d'altres joves irlandesos, que van aportar-hi les seves opinions.

La qüestió de la salut mental juvenil: el punt de vista dels joves

Si els joves no perceben que tenen algú amb qui parlar o un lloc on acudir per rebre suport i atenció especialitzats, com se'ls pot ajudar? La desafortunada realitat per a molts és que no poden rebre aquesta ajuda, la qual cosa pot portar a desenllaços molt tristos i sovint tràgics, per a alguns. La conseqüència són els alts índexs de suïcidi, mort prematura i discapacitat entre els joves, i massa vides frustrades i infelices.

Un deficient accés a serveis d'assistència i de suport a la salut mental de qualitat dificulta la capacitat de molts joves per contribuir plenament com a participants actius en la societat. Cada vegada que un jove es veu superat pels reptes que ha d'afrontar i no té ningú a qui recórrer per rebre el suport que necessita, es perd l'oportunitat d'estimular la resiliència i la recuperació d'un problema de salut mental.

Els joves estan preparats pel canvi. Estem preparats per participar en serveis i organitzacions des d'on puguem fer sentir la nostra veu. Volem que la nostra participació en el procés estigui garantida i sigui valorada. Hi ha millors experts que les persones que conviuen diàriament amb aquestes situacions? Com es poden redissenyar els serveis, o reduir l'estigma, sense la guia d'aquests experts? En l'àmbit internacional hem vist que escoltar els joves funciona molt bé en organitzacions que treballen per a la salut mental juvenil a Austràlia, al Regne Unit i a Irlanda.

Tot jove, independentment d'on visqui, té el mateix dret a accedir a serveis d'assistència i de suport de qualitat per ajudar-lo a superar els seus problemes de salut mental. Per això aquesta declaració té rellevància internacional i ha de rebre el suport de tots els que valoren la contribució que els joves fan a les nostres comunitats. Millorar els serveis de salut mental i modificar la manera com les persones pensen sobre la salut mental juvenil arreu del món és la nostra clau per al canvi.

Declaració Internacional sobre Salut Mental Juvenil, elaborada per l'ACAMH Special Interest Group in Youth Mental Health, amb la col·laboració del professor Patrick McGorry i del Dr. David Shiers.

Aprovada i difosa per la International Association for Youth Mental Health (IAYMH) l'octubre de 2013.

Objectius de la Declaració

La declaració estableix diversos objectius organitzats en cinc àrees d'actuació:

1. Convertir la reducció de la mortalitat evitable en un objectiu de salut pública

Reduir els índexs de mortalitat relacionats amb problemes de salut mental entre la població juvenil.

2. Alfabetització en salut mental

Conscienciar els joves, les famílies i les comunitats sobre els determinants i les necessitats de salut mental dels joves d'entre 12 i 25 anys. Cal minimitzar qualsevol obstacle perquè els joves amb problemes de salut mental es puguin integrar plenament en les seves comunitats i en la societat.

3. Reconeixement

Organitzar activitats de formació per als professionals de l'assistència sanitària i social sobre les condicions òptimes per detectar i donar resposta als joves amb necessitats de salut mental.

4. Accés a ajuda especialitzada

Crear, promoure i avaluar serveis de salut mental juvenil especialitzats i integrals, oferts per professionals especialitzats en salut mental juvenil, i intervencions per a joves. Cal garantir que els serveis de salut mental juvenil, inclosos els serveis en línia, siguin equitatius, estiguin universalment disponibles i siguin accessibles per als joves i les seves famílies quan els necessitin.

5. Participació dels joves i de les famílies en el desenvolupament dels serveis

Cal oferir oportunitats als joves i a les famílies per participar plenament en la planificació, el disseny i la prestació de serveis de salut mental juvenil, i promoure la col·laboració dels joves i les seves famílies amb els serveis d'atenció primària de salut i de salut mental especialitzada.

Per a més informació sobre la Declaració, visiteu:

www.iaymh.org